

2775
1931.

Поштарина плаћена

Год. XI

НОВИ САД 15.-I. 1931.

Бр. 1

ЗБИРКА

ЗАКОНА

МИНИСТАРСКИХ НАРЕДАБА И УРЕДАБА

И

ЗБИРКА

ОДЛУКА ВИШИХ СУДОВА

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ.

XI.

1931.

УРЕЂУЈЕ И ИЗДАЈЕ:

ДР. НИКОЛА Ј. ИГЊАТОВИЋ

претседник Апелационог суда у Н. Саду.

Садржина: 1. Распис у предмету поступка око усвојења малолетника. — 2. Овлашћење Мин. Правде. — 3. Наредба Бана Дунавске бановине о отварању и затварању радња.

Садржина: 1. Одгода казне. — 2. Мере безбедности. — 3. Преступ из § 103. Скз. — 4. Камата. — Издржавање небрачног детета. — 6. Пореза презадуженога. — 7. Позакоњење накнадним браком. Браколомство. — 8. Приплод. Припуштање заклетви. Солидарност. — 9. Општа седница Кас. суда у Београду — 10. Одговорност остав. масе. Извршење на основу јавне исправе — 11. Одбацивање ре-визионе молбе. — 12. Тргов. посао. — 13. Права купчева

ШТАМПАРИЈА „НАТОШЕВИЋ“ С. БИСАЛОВИЋ У Н. САДУ.

Изашло је из штампе моје дело:

**„Основи меничног права и Коментар
новог Меничног закона.“**

Књига је, (осим тога, што у почетку у кратко садржава основне принципе меничног права) **коментар** новог меничног закона.

Књига је намењена у главном за **практичну** употребу, нарочито: за **адвокате** и судије, адвокатске приправнике, за јавне бележнике и за банке.

За лакше разумевање навео сам у књизи много примера, — осим тога око 500 случајева из иностране судске праксе, (највише аустријске, угарске, Стола Седморице, чешке), — разуме се у оним питањима, у којима се односни закони не разликују од нашег новог меничног закона.

Министарство правде под бројем 54804/1930. од 6. јуна 1930. г. **препоручило** је ово дело судијама „као врло практично и систематски израђено“.

Књига је штампана латиницом, у октавном формату, износи 494 страна.

Цена књиге је неукоричене 100 динара, укоричене 120 динара, осим тога за поштарину још 10 динара.

Поруџбине треба упутити доле потписаном. Књига се шаље уз **поузеће**,

Др. Тома Павловић,

*Претседник Одељења Апелационог суда
у Новом Саду.*

ЗБИРКА

ОДЛУКА ВИШИХ СУДОВА
КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

XI.

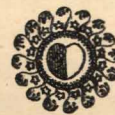
1931.

УРЕЂУЈЕ И ИЗДАЈЕ:

Др. НИКОЛА ЈОВ. ИГЊАТОВИЋ
ПРЕТСЕДНИК АПЕЛАЦИОНОГ СУДА У НОВОМ САДУ.

САРАЂУЈЕ:

МИЛАН ПОВОЉНИ
СУДИЈА КАСАЦИОНОГ СУДА У НОВОМ САДУ.

НОВИ САД
ШТАМПАРИЈА „НАТОШЕВИЋ“ С. ЂИСАЛОВИЋ
1 9 3 1

1.

Војни суд је надлежан за решавање молбе ради одгоде почетка извршења казне лишења слободe изречене од војног суда, коју на основу замолбе војног суда осуђеник треба да издржи у затвору редовних судова.

Апелац. Суд у Н. Саду.
бр. Кно. I. 251/1930.)

Апелациони суд молбу одбацује, а молитеља упућује на надлежни суд.

Разлози: Војни државни тужилац, војног суда за официре у Београду актом од 4 јула 1930 бр. 1088, замолио је, да осуђени Н. Н. позивом на § 279 закона о поступку војних судова, издржи досуђену му казну у трајању од 2 месеца у затвору код Окружног суда у Н., како то наређује и распис Мин. правде од 18 јануара 1926 бр. 73023.

Осуђени Н. Н. својом молбом од 15 октобра 1930 бр. Кно 99/2/1930 замолио је одгоду извршења ове казне лишење слободe на 6 месеца. Окружни Суд у Н. уступио је ову молбу с препоруком Апелационом Суду у Новом Саду на надлежно решење.

Апелациони Суд је морао ову молбу одбацити, јер је ненадлежан. Наиме по §-418 к. п. почетак извршења казне лишења слободe до 6 месеци, може Апелациони Суд допустити само на предлог првостепеног суда. Како пак Окружни Суд у овом случају није првостепени суд односно суд првог степена који је донео пресуду, пошто је у овом случају донео пресуду Војни Суд за официре, то Окружни Суд никако није суд првог степена, већ само суд за извршење казне, дакле није могао ни стављати предлог, из чега следи, да ни овај Апелациони Суд није надлежан за решавање сходно §-у 418 к. п. Према томе, одгађање казне лишења слободe у

МЖ - П. С. / 210

овом случају може дозволити само надлежан Војни Суд, стога је и ваљало решити као у диспозитиву.

Ово решење има првостепени суд странкама уручити. Нови Сад 1 новембра 1930 године.

2.

У смислу Уредбе о извршењу мере безбедности од 13. јануара 1930. бр. 3265, првостепени суд мора у својој пресуди одредити трајање мере безбедности по §-у 51 Кз.

(Апелациони Суд у Н. Саду, бр. Кпна I. 176/1930.)

Апелациони Суд у Новом Саду призиве оптуженог В. В. и браниоца одбија и првостепену пресуду одобрава, с том надопуном, да се установљује трајање мере безбедности изречене по §-51 К. з. у трајању од (3) три године.

Разлози: Против првостепене пресуде су у законитом року изјавиле призиве оптужени и бранилац му јер да је казна превисоко одмерена, и због мере безбедности, али их нису оправдали (§ 332 к. п.).

Апелациони Суд поступајући у смислу 3 одељка §-а 334 к. п., нашао је, да се првостепени суд није огрешио при одмеравању казне, дакле да је казна правилно установљена, те да одговара како субјективној кривини оптуженог, тако и објективној тежини дела му, усвајајући при томе и разлоге првостепене пресуде, па је с тога ове призиве као неосноване ваљало одбити.

Исто тако и у погледу мере безбедности Апелациони Суд је морао призиве као неосноване одбити, усвајајући и при томе разлоге првостепеног суда, па је услед свега тога ваљало првостепену пресуду одобрити.

Међутим како је првостепени суд и ако је дужан био у смислу уредбе о извршењу мера безбедности од 13 јануара 1930 бр. 3265 у пресуди установити трајање мере

безбедности, изречене по §-у 51 к. з., ово пропустио, то је Апелациони Суд морао, првостепену пресуду у том погледу надопунити и изрећи као у диспозитиву ове пресуде.

Апелациони Суд није могао одредити ни урачунавање истражног затвора који је оптужени провео у затвору по објављењу првостепене пресуде, држећи се при томе прописа §-а 420 к. п. јер извршење казне није било задржано околностима независним од воље осуђеног, а правни лекови нису имали ни делимичног успеха.

Нови Сад 29 новембра 1930 године.

3.

Из те околности, што је у име паса написан инкриминисан чланак, у коме пси критикују и руглу излажу наредбу власти, изведен је тај правни закључак, да писац тога чланка није хтео само да нашали своје читаоце, већ је хтео исмејати наређење власти.

(Касациони суд Одељење Б., у Н. Саду, бр. К. 171/1926).

Касациони Суд одбија жалбу оптуженога уложену из ништавности описане у слову а.) т. 1. §-а 385. Кп.

Разлози: Противу пресуде позивног суда је оптужени уложио жалбу у првом реду зато, што постоји разлог ништавности из слова а/т. 1. чл. 385. К. П. и то у томе, што није имао намере да вређа и исмејава наређење великог капетана у С., већ је инкриминираним чланком хтео да напише нешто шaljиво за свој лист. Ова је жалба без основе, јер оптужени на тај начин, што је у име паса „Афи“ и „Ице“ написао чланак, којим они пси критикују и излажу руглу наредбу вел. капетана којом је забрањено да се пси воде по купатилу П., недвојбено је доказао не то, да је хтео нашалити читаоце, већ да је хтео наређење власти исмејати. Како дакле предлежи намера у погледу овог престапа, и како пред-

леже и иначе међу странкама неспорни елементи престапа из чл. 103. С. К. З., то је призивни Суд по закону поступио, када је ово дело установио, те се с тога жалба као неоснована у смислу чл. 36. К. П. нов. имала одбити...

* * *
Потребно би било у самој пресуди навести и остале елементе престапа из чл. 103. СКЗ., који су „и иначе међу странкама неспорни“ ер без тога мотивацира пресуде није довољно убедљива.

4.

Када почиње дужност плаћања камата на предужам, ако нема посебног споразума?

(Касациони суд Одељење Б. у Н. Саду,
Г. 942/1928.)

Касациони Суд ревизиону молбу тужитеља као и ревизиону молбу туженога одбија а ревизионе трошкове међу странкама пребија.

Разлози: Тужитељ у својој ревизионој молби напада пресуду Окружног као грађ. призивног суда због повреде материјалног права, јер је суд на утужену главницу само 5% камате досудио и то само од дана тужбе, а не од дана, када је тужени упитну своту добио, и што је суд само један део парбених трошкова досудио, а трошкове призивнога поступка пребио.

Наводи тужитељ, да је првобитан уговор утврдио 8% камате на утужену главницу. Истина да је доцнијим писмом ова одредба првобитног уговора мењана тако да тужени нема никакву камату да плати, али по тврдњи тужитеља само за онај случај, ако тужени уговор испуни. У противном случају важи првобитна одредба.

Ова тужитељева жалба је неоснована, јер упитно писмо, којим је тужени добио опрост од камате не садржи горњи услов.

Како писменог уговора у погледу камата нема, и како тужитељ повраћај предужма и камата на исти тражи

због неиспуњења уговора, то је обавеза туженога за враћање предужма па и за плаћање камата на исти настала онда када је тужитељ одустао од тражења, да се уговор испуни, односно, када су међу странкама преговори о ликвидацији овога спора путем поравнања прекинута, и тужитељ у место испуњења уговора затражио одштету и враћање предужма, а то је дан покретања ове парнице и оне парнице за одштету.

Што се тиче парбених и призивних трошкова, нижи судови при одмеравању и досуђивању истих правилно су поступили, а тужитељ и не навађа разлоге, из којих би пресуде нижих судова у том погледу повредиле односне правне прописе.

Тужени у својој ревизионој молби напада пресуду призивног Суда у погледу досуђивања спорних камата зато, што по уговору он има добивени предужам тек онда вратити када репу лиферује, односно у колико ју у одређено доба не би излиферовао а то је тек октобар 1923 г., а дотле нема камате да плаћа.

И ова је жалба неоснована, јер је тужени предужам добио, да би могао лакше извршити уговор. Како је тужени изјавио да уговор неће испунити, без обзира на разлоге, из којих га не мисли извршити није више имао никаква права на то да предужам задржи. Како тужени уз пркос тога није предужам вратио, то је дужан платити затезне законске камате.

Неоснована је и она жалба туженога, да је ово посао о делу а не куп и продаја, те да је тужени, само рад имао да уложи а остало тужитељ, а неоснована је за то, јер по уговору тужени произведену репу уз одређену цену уступа тужитељу. У тој цени је и чиста добит из овога посла, а у тој чистој добити тужитељ у опште не учествује, тако да производњу репе обавља тужени на свој ризик.

Како су обе ревизионе молбе као неосноване одбијене, ваљало је трошкове ревизионога поступка пребити.

У Новом Саду 1. октобра 1929.

* * *

Судска пракса. Судија не може досудити виши интерес од осам процената. § 2. зак. чл. VIII : 1877. каматом квалификује без икакве разлике, не само сваку споредну обавезу која се има платити у готовом новцу, него и сваку ствар или корист, на давање или на испуњење које се дужник обвезао преко исплате односно враћања главнице, без обзира на то да ли се та ствар или корист стално или повратно има плаћати и без обзира на то, да ли је уговорена као конвенционална казна, провизија или накнада штете, или не. (К. 199/1901).

Ни интерес на интерес заједно са каматом на главницу не може прећи 8%-а (К. 710/1901).

Исправа састављена од стране јавног бележника, нема снагу јавнобележничке исправе, ако је у њој уговорена камата већа од 8%-а, и према томе у смислу §-а 111. зак. чл. XXXV : 1877. не може се на основу такве исправе одредити извршење. (К. 5044/1912.)

5.

Ако је мати у предмету издржавања свога небрачног детета и склопила уговор без одобрења старатељске власти, није искључено да се у интересу малолетног детета против природног оца поново поведе парницу ради издржавања.

(Касациони Суд Одељење Б., у Н. Сад
Р. 1445/1929)

Касациони Суд, како ревизиону молбу тужитељичину, тако и ревизиону молбу туженога одбија и ревизионе трошкове међу странкама пребија.

Разлози; Тужени се у ревизионој молби жали противу пресуде Окружног суда као грађ. позивног суда јер се тужитељици у опште није могло досудити издржавање. јер се тужени у погледу издржавања детета нагодио са матером тужитељице, те што је ово издржавање досудио од 1-ог јануара 1928. и што је ово установио у своти од 1000 динара.

Ове су жадбе неосноване, јер нагодба коју је тужени склопио са матером тужитељичином не веже тужи-

ЗБИРКА

ЗАКОНА, МИНИСТАРСКИХ НАРЕДАБА
И УРЕДАБА
КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

XI.

1931.

УРЕЂУЈЕ И ИЗДАЈЕ:

Др. НИКОЛА ЈОВ. ИГЊАТОВИЋ
ПРЕТСЕДНИК АПЕЛАЦИОНОГ СУДА У НОВОМ САДУ.

НОВИ САД
ШТАМПАРИЈА „НАТОШЕВИЋ“ С. ЂИСАЛОВИЋ
1 9 3 1

1. Распис

уг. краљ. Министра правде број 3546. упућен свима жупанијским и градским сирочадским столовима у предмету поступка око усвојења малолетника.

У X. члану¹⁾ наредбе министра унутрашњих дела и министра правде од 30. јануара 1872. год. под бројем 3091. (бр. 13. Збирка наредба од 1872. г.) у ствари одређења делокруга суда и сирочадских столова, изречено је, да усвојења и надаље спадају у делокруг Министра правде, но у колико би били у питању и интереси малолетника, ове се ствари имају решити по саслушању дотичног сирочадског стола.

Ову је наредбу зак. чл. XX. из 1877. г. само у толико изменио, што је отац који грши очинску власт на основу тачке а.) §-а 20. и тутор на основу тач. 3. §-а 113. дужан да за усвојење малолетника затражи одобрење старатељске власти.

Сходно томе, мој претходник у звању, у споразуму са министром унутрашњих дела, поново је упутио сирочадске столове као старатељске власти, својом наредбом издатом 14. априла 1878. г. под бројем 5652., да своје правноснажне одлуке које доносе у ствари усвојења малолетника, ради коначног одлучивања поднесу Краљ. Министру правде према X. члану наредбе Министра правде бр. 3091/1872.

Сирочадски столови до душе по правилу и поступају по овој наредби, али пошто се врло често дешава, да сирочадски столови као старатељске власти одобравају и такве уговоре о усвојењу, који се од стране Министарства не могу потврдити, а који се не могу

¹⁾ X. члан гласи: „Пошто усвојења и узакоњења и надаље остају у делокругу Мин. правде, у погледу ових се одлучује, да се ове ствари, у колико су у питању интереси малолетника, имају решити уз саслушање дотичног сирочадског стола“.

ревидирати од стране виших старатељских власти, пошто против њих нико није поднео правни лек,

надаље пошто су они извештаји сирочадских столова, којима овамо подастиру своје одлуке донесене у ствари усвојења, често недовољно инструисани, тако да се они морају враћати ради допуне, сматрам за потребно, да сирочадским столовима саопштим она начела, која су меродавна у ствари усвојења малолетника, а чију су примену сирочадски столови према досадашњим искуствима понајвише пропустили, најпосле да означим и оне исправе, које имају странке приложити молбама ради усвојења.

I. Усвојење малолетника може да се оствари само уговором склопљеним са законским заступником онога малолетника кога се жели усвојити.

Уговор о усвојењу има се дакле склопити са оцем који врши очинску власт над малолетником, а ако отац није жив, или ако се усваја небрачно малолетно дете: са матером као природним и законским тутором, ако је пак вршење очинске власти суспендовано, или ако ниједан од родитеља не живи: са тутором одређеним од стране сирочадског стола.

II. У оном случају када је мати небрачног детета још малолетна, за склапање уговоа позван је тутор који је на основу §-а 39. зак. чл. XX. 1877. одређен ономе кога се жели усвојити.

III. Ако је усвојитељ уједно тутор онога кога се жели усвојити, овоме потоњем се, на основу тач. а) §-а 30. има одредити старатељ, с ким се склапа уговор.

IV. Сирочадски отац као такав није овлаштен да у име малолетника кога се жели усвојити, склопи уговор о усвојењу, јер у смислу §-а 68. и 170. зак. чл. XX: 1877. сиротински отац само замењује татора, и до оног времена док тутор буде могао отпочети свој рад по званичној дужности врши неодложне таторске послове; против тога међутим нема законске сметње, да се си-

ротински отац одреди за татора ономе кога се жели усвојити, а као такав већ је овлаштен да склопи уговор.

V. У уговор о усвојењу имају се унети сва она права (право наслеђивања, пренос имена и т. д.) која преноси усвојитељ на усвојеника и законити заступник овог потоњег на усвојитеља (очинска власт, таторство).

VI. Путем усвојења на усвојеника се може пренети само презиме усвојитељево или породично презиме помајке; удова не може пренети име свог умрлог мужа, јер она то име носи само привремено до евентуалне новије удадбе.

VII. О намераваном усвојењу, записнички се имају саслушати странке — а ако је онај малолетан, кога се хоће усвојити, навршио 14 година онда се и овај има саслушати, било пред поступајућим сирочадским столом било пред среским начелником који је најближи месту становања странака.

VIII. Уговор о усвојењу по правилу има се саставити у три оригинална примерка, а ако је склопљен пред краљ. јавним бележником, приложиће се три оверена отправка уговора садржаног у јавнобележничкој исправи.

IX. Уговор се у изнимним случајевима, нарочито ако су уговорне странке сиромашног стања, може склопити и усмено пред референтом сирочадског стола, или пред среским начелником овлаштеним од сирочадског стола, у ком случају изасланик има уговор увести у записник, а записник имају странке потписати или снабдети га својим рукознаком. У овом потоњем случају потребан је и потпис једног сведока — именописца.

Записник потписују изаслани референт сирочадског стола, односно срески начелник, као и записничар.

X. Однорње старатељске власти на основу §§-а 20. и 113. зак. чл. XX: 1877. има да моли отац који врши очинску власт или тутор, а молби се имају приложити ове исправе.

1) Крштени лист или сведоџба о рођењу усвојитеља и усвојеника, а ако је овај потоњи небрачног порекла, крштени лист или сведоџба о рођењу његове матере;

2) ако су усвојитељи брачни другови: њихово венчано писмо;

3) ако законити отац или мати небрачно рођеног усвојеника или ако ни један од родитеља не живи, сведоџанство о њиховој смрти;

4) код оних које тотор заступа, решење о постављању тотора.

XI. О овако снабдевеној молби сирочадски сто као тоторска власт доноси одлуку и ако налази да је усвојење у интересу малолетнога, одобрава га, по правноснажности ове одлуке прибележиће клаузулу одобрења старатељске власти на сва три примерка уговора о усвојењу (на оверени отправак или на записник који садржи уговор о усвојењу) и заједно са свима списима и примерцима уговора поднеће подручном ми Министарству Правде на коначну одлуку.

Најпосле напомиљем, да су у оним деловима државе где је и данас у важности аустријски општи грађански законик, меродавни §-и 179—185. овог законика, који се односе на усвојење с том изменом, коју је у погледу §-а 181. учинио § 20. и 113. зак. чл. XX; 1877. г. преносом делокруга установљеног за судове, на сирочадске столове као старатељске власти.

Б. Пешта 22. јануара 1884. год.

2.

Овлашћење

Министарства Правде бр. 116153 од 4. децембра 1930. год. којим је овлашћен Претседник Апелационог Суда у Н. Саду, да може дозволити претседницима Окружних судова, да приликом прегледа средских судова са собом поведу записничара.

На предлог Претседника Апелационог суда у Н. Саду Бр. Претс. Г. 189-1-1930 од 4. нов. 1930. године,

ОВЛАШЋУЈЕМ:

претседника Апелационог суда у Новом Саду да, у случају оправданих разлога и указане потребе, може дозволити претседницима Окружних судова на територији Апелационог суда у Новом Саду, да поведу собом приликом редовног или ванредног прегледа подручних Средских судова једног архивског чиновника, који ће водити записник о прегледу.

Министар правде,

Д-р М. Сршкић с. р.

3.

НАРЕДБА

Баиа Дунавске бановине о отварању и затварању трговачких и занатских радња, издата на основу Уредбе обнародоване у „Службеним новинама“ бр. 141 од 19 јуна 1929 год. и Закона о банској управи

чл. 1.

Све трговачке и занатске радње (предузећа) на територији Краљевске банске управе Дунавске бановине, без обзира дали припадају приватним лицима или јавним телима, као и без обзира да ли је у њима запослено помоћно особље или не, у погледу отварања и затварања имају се придржавати, ове Наредбе.

I. Отварање и затварање трговачких радња.

чл. 2.

Банкарске, осигуравајуће и остале контоарске радње свих врста могу бити отворене лети и зими од 8 до 12,30 и од 15 до 18,30 часова. Ове радње затворене су недељом преко целог дана. У колико је у овим радњама рад непрекидан, исте могу бити отворене и преко подне, с тим, да помоћно особље може бити запослено највише 7 часова дневно.

чл. 3.

Радње за продају колонијалне деликатесне и ба-
калске робе могу бити отворене у радне дане:

По градовима:

Лети: од 6 до 12 и од 15 до 20 часова;

зими: од 7 до 12 и од 14 до 19,30 часова.

чл. 4.

Радње за продају текстилне, галантеријске, вунене,
плетене робе, готовог одеда, готових обућа и шешира,
могу бити отворене у радне дане:

По градовима:

Лети: од 6.30 до 12 и од 14,30 до 19 часова.

зими: од 7,30 до 12 и од 14,30 до 19 часова.

чл. 5.

Радње за продају гвожђарске, стакларске, порцелан-
ске, сајцијске, јувилерске, златарске, оптичарске и еле-
ктротехничке робе, готовог намештаја, шивачих машина,
радио апарата, музичких инструмената и базари могу
бити отворене у радне дане:

Лети: од 6.30 до 12 и од 14.30 до 19 часова;

зими: од 7.30 до 12 и од 14.30 до 19 часова.

чл. 6.

Књижарнице и радње канцеларијског прибора и ма-
теријала могу бити отворене у радне дане:

Лети и зими од 7 до 12 и од 14 до 19 часова.

чл. 7.

Радње за продају коже и коњске опреме могу бити
отворене у радне дане:

Лети: од 6.30 до 12 и од 14.30 до 19 часова;

зими: од 7 до 12 и од 14 до 19 часова.

чл. 8.

Косметичке радње и дрогерије могу бити отворене
у радне дане:

Лети и зими од 7 до 12 и од 14,30 до 19 часова.

чл. 9.

Самосталне малопродаје дувана и радње за продају
часописа, новина и ревија могу бити отворене:

Лети: од 6 до 12 и од 14 до 21 часа;

зими: од 6 до 12 и од 14 до 20 часова.

Ове радње могу бити отворене преко подне и то:

Лети: од 6 до 21 часа и

зими: од 7 до 19 часова а недељом за све радно
време.

чл. 10.

Радње за погребну спрему могу бити отворене:

Лети и зими од 7 до 12 и од 14 до 19 часова.

Ове радње могу бити отворене и недељом преко
целог дана. У местима где нема овакових радња моћи ће у
случају потребе, да се недељом изузетно отвара и друга
радња у колико је потребно да се изда нужна спрема.

чл. 11.

Цврећарске радње могу бити отворене радним
даном:

Лети: од 6 до 12 и од 14 до 20 часова;

зими: од 7 до 12 и од 14 до 20 часова.

Ове радње могу бити отворене недељом до подне.

чл. 12.

Кафане, ресторани, гостионице, хотели и посла-
стичарнице могу бити отворене:

Лети: I кл. од 5 до 24 часа;

II кл. од 5 до 23 час и

III кл. од 5 до 22 часа;

посластичарнице од 6 до 22 часа.

Зими I кл. од 6 до 24 часа

II кл. од 6 до 23 часа и

III кл. од 6 до 22 часа;

посластичарнице од 7 до 21 часа.

Недељом и о државним и верским празницима ове
су радње отворене преко целог дана. Ове радње по

указаној потреби, а по особеној дозволи првостепене полицијске власти, могу бити отворене и преко одређеног времена, али најдуже до 2 часа ујутру.

Гостионице и хотели могу да примају госте на преноћиште ма у које доба ноћи.

Гостионице, које су најближе железничким станицама, а најдаље до 300 метра, а где нема станичне ресторације, могу се отворати ујутру на један час раније пре доласка и одласка првог путничког воза.

Члан 13.

Јавне кухиње, њевабиске радње, радње за продају млека и млечних производа, радне које се баве служењем гостију безалкохолним пићем, радње за служење гостију хладним јелом и алкохолним пићем и радне за продају свежег воћа и животних намирница могу бити отворене:

Лети од 5 до 22 часа;

зими од 6 до 22 часа.

Ове радње могу бити отворене недељом цео дан, осим оних радња за продају животних намирница, које могу недељом бити отворене само до подне и оних радња, које се баве служењем гостију хладним јестивом и алкохолним пићем, које могу бити недељом отворене само до 14 часова.

Члан 14.

Радње за продају дрва, угља, кокса, креча и грађевног материјала могу бити отворене радним даном.

Лети од 5,30 до 12 и од 13 до 18,30 часова;

зими од 6 до 12 и од 13 до 18 часова.

Члан 15.

Све остале трговачке радње, које нису поименце наведене у предњим члановима ове Наредбе, могу бити отворене радним даном:

Лети од 6,30 до 12 и од 14,30 до 19 часова;

зими од 7 до 12 и од 14,30 до 19 часова.

Све трговачке радње по селима, трговиштима, варошицама, варошима и и градовима до највише 5000 становника могу бити отворене:

Лети од 5 до 12 и од 14 до 19 часова;

зими од 6 до 12 и од 14 до 20 часова.

Прописи из чланова: 9, 10, 12 и 13 ове Наредбе важе и за све ове радње.

II. Отварање и затварање занатских радња.

Члан 16.

Пекарске радње по градовима и селима могу бити отворене у радне дане:

Лети од 5 до 12,30 и од 15,30 до 20 часова;

зими од 6 до 12,30 и од 14,30 до 20 часова.

Ове радње по селима до 10.000 становника могу бити отворене лети и преко подне.

Недељом пекарске радње могу бити отворене само пре подне и то само у циљу продаје, а не и производње. Изузетно од овога недељом најкасније до подне дозвољено је пећи за личну употребу потрошача свега онога, што они справљају код својих кућа, а уобичајено је да исто пеку у пекарницама, али се за овај посао не може употребљавати помоћно особље.

Инаће сваки рад у пекарским радњама мора престати најкасније недељом до 5 часова ујутру и сме почети у понедељак у 17 часова.

Члан 17.

Млекарске и кобасичарске радње могу бити отворене у радне дане:

Лети од 4 до 12 и од 16 до 20 часова;

зими од 5 до 12 и од 15 до 20 часова.

Ове радње могу бити отворене недељом и у празничне дане само пре подне. Недељом и у празничне дане, кад су ове радње затворене, забрањено је свако клање стоке и живине, изузев у случајевима клања из нужде.

Члан 18.

Берберске, фризерске и власуљарске радње и радње за негу тела могу бити отворене у радне дане:

Лети од 6,30 до 12 и од 13,30 до 20 часова;
зимом од 7 до 12 и од 13,30 до 20 часова.

Ове радње суботом и на дан пред празник, кад су ове радње преко целог дана затворене, могу бити по претходној дозволи првостепене управне власти отворене најдуже до 22 часа. У овим случајевима продужење радног времена сматраће се за помоћно особље као прековремени рад.

Недељом су ове радње отворене само до подне.

Члан 19.

Фотографски атељеи могу бити отворени радним даном:

Лети и зимом од 7 до 12 и од 14 до 19 часова.

Ове радње могу бити отворене и недељом преко целог дана.

Члан 20.

Ковачке, поткивачке и коларске радње могу бити отворене радним даном:

Лети од 5 до 12 и од 14 до 19 часова;
зимом од 7 до 12 и од 14 до 19 часова.

Ове радње по селима могу бити отворене неограничено.

Члан 21.

Све остале занатске радње, које нису поименце наведене у предњим члановима ове Наредбе могу бити отворене радним даном:

Лети од 6,30 до 12 и од 14,30 до 19 часова;
зимом од 7 до 12 и од 14 до 19 часова.

Све занатске радње до селима, трговиштима варошицама, варошима и градовима до највише 5000 становника могу бити отворене:

Лети од 5 до 12 и од 14 до 19 часова;
зимом од 6 до 12 и од 14 до 20 часова.

За ковачке, поткивачке и коларске радње по селима важи пропис чл. 20 ове Наредбе.

III. Опште одредбе

Члан 22.

Све трговачке и занатске радње могу преко подне бити отворене у овим случајевима:

- 1) кад се рад у радњи преко подне неизоставно мора продужити да би се спречило кварење робе;
 - 2) у дане годишњих вашара;
 - 3) у дане недељних и пазарних дана (сајмова) ако ових нема више од три преко недеље, с тим, да се помоћном особљу преко подне осигура одмор од 2 часа
 - 4) када се врши пресељавање радње.
- Одобрење за случајеве из тач. 1 и 4 овог чл. даваће надлежна првостепена управна власт.

Члан 23.

Све трговачке и занатске радње могу бити у вече дуже отворене највише за један час:

- 1) суботом;
- 2) на дан пред онај празник, када радње преко целог дана морају бити затворене;
- 3) у дане годишњих вашара;
- 4) на дан пред велике народне скупове приликом прослава, верских, националних или хуманих установа, кад се за то потреба нарочито укаже.

За овај случај под. бр. 4.) потребно је да одлуку донесе надлежна првостепена управна власт.

Члан 24.

Све трговачке и занатске радње могу бити у вече отворене неограничено:

- 1) у случају више силе;
- 2) у случају кад је потребно да се спречи извесна штета, која прети дотичној радњи.

3) у случају инвентарисања радње;

4) у случају пресељавања радње;

5) у случају око чишћења радње и намештања излога;

6) у случају преноса робе колима или чамцима као и утовара и истовара бродова и превоза робе лако подложне квару, живе стоке и живине на пијаце или за даљи транспорт железницом или бродом.

За случајеве под тач. 3) и 4) потребно је да одлуку донесе надлежна првостепена власт.

У свим овим случајевима није дозвољено продавати робу.

Члан 25.

После 18 часова забрањено је свако обављање амбулантног заната (на пр. дротарско, стаклорезачког, брусачког итд.) по улицама и кућама улична продаја, као и торбареве по улицама и кућама, где је то по постојећим законима дозвољено, у колико нису од тога учињени изузетци у следећем члану.

Члан 26.

Најдаље до 22 часа у вече могу се по улицама продавати само новине, ревије и часописи, свеже печено кестење, безалкохолна пића, алва и сладолед и свеже и исушено воће. По јавним локалима могу се продавати такође до 24 часа у вече новине, ревије и часописи; а цвеће, прерађено воће и свеже воће за све време док јавни локали буду отворени.

Члан 27.

Одредбе ове наредбе не важе:

а) за апотеке;

б) за продавнице новина и осталог, бербернице и фризернице по железничким станицама као и за продају колача, чоколаде и другог по станичним перонима и излетничким (шетним) лађама;

в) за продају чоколаде, колача, чаја и остало по

биоскопима, концертним салама, позориштима и местима за увесељавање и томе слично, кад се продаја ових предмета обавља у локалима, до којих могу доћи само лица, која су платила улазну карту.

г) на снабдевање рибарских чамаца и лађа у продају животним намирницама, угљем, бензином петролеумом и другим;

д) на оправку моторних кола и авиона у случајевима изненадног квара и на њихово снабдевање мазивом, бензином или електрицитетом као и резервним деловима;

ђ) за занатска предузећа за изградњу пловних објеката.

Члан 28.

Све трговачке и занатске радње могу бити отворене недељом као и у радне дане у овим случајевима:

а) када у те дане пада годишњи вапаш (сајам)

б) на последњу недељу пред Божић и то само у оним местима где најмање једна трећина становништва припада једној вероисповести;

в) када празник на који радње морају бити затворене преко целог дана, пада у суботу или понедеоник;

г) када се у те дане врши сеоба радње;

д) у случају више силе;

ђ) у случају преноса ствари колима, када се према месним обичајима врши сеоба станара, а недеља пада у последња два или прва три дана у месецу.

Члан 29.

Све трговачке и занатске радње изузев радња побројаних у чл. 9, 10, 11, 12, 13, 16, 17, 18. и 19. ове Наредбе недељом и у дане државних празника: Дан рођења Његовог Величанства Краља и Дан Уједињења Срба, Хрвата и Словенаца морају бити затворене преко целог дана: а на Видов-дан и на Свесловенских апостола Тирила и Методија за време док траје служба Божја а највише за 2 часа.

Све трговачке и занатске радње у: Белом Манастиру, Белој Цркви, Великој Кикинди, Вршцу, Дарди, Ковину Старој Кањижи, Хоргошу и Чантавиру могу бити отворене недељом најдуже 2 часа. Прописи става треће тачке 1 члана 12 Уредбе важе и за затварање радња у свима овим местима.

За све случајеве предвиђене у овом члану време отварања и затварања радња има одредити за свако место надлежна првостепена управна власт и то према уобичајеном времену за одржавање службе Божије.

Члан 30.

Све трговачке и занатске радње, изузев радња добројаних у чл. 9, 10, 11, 12, 13, 16, 17, 18 и 19 ове Наредбе морају бити затворене преко целог дана а то:

а) за православне:

На први дан Божића, на Богојављење, Светог Саву, Велики Петак и на Спасов-дан;

б) за католике:

На први дан Божића, Нову Годину и Тјелово.

У местима са становништвом разних вероисповести све трговачке и занатске радње без разлике, изузев оних из чл. 9, 10, 11, 12, 13, 16, 17, 18 и 19 ове Наредбе, имају бити затворене према прописима ове Наредбе и на напред наведене празнике једне од споменутих вероисповести, ако већина становништва дотичног места припада тој вероисповести.

Надлежне првостепене управне власти дужне су по саслушању надлежних комора донети потребне одлуке у овоме погледу.

Члан 31.

Свако торбарење недељом, на државне и верске празнике из чл. 29 и 30 ове Наредбе забрањено је.

Изузетно дозвољава се и у ове дане преко целог дана све до 22 часа улична продаја, као и продаја по јавним локалима: цвећа, кочевљанских предмета, свежег

тељицу, те је имала право тражити повишење своте издржавања. Суд је туженога осудио на плаћање издржавања од 16-ог октобра, а не као што се тужени жали од 1-ог јануара. Суд је осудио туженога на плаћање издржавања и почев од дана тужбе, те када је суд ово досудио, није се огрешио о материјалне правне прописе.

Суд је своту издржавања установио у 1000 динара месечно, узевши у обзир имовно стање туженога и како ова свота одговара овоме стању, тоје је жалбу као неосновану ваљало одбити.

Тужитељица се жали противу пресуде Округнога Суда, што јој није досудио издржавање и за време од 1 маја 1921. до 1 октобра 1928.

Ова је жалба неоснована јер тужитељица нема права нагомилавати потраживање из свога издржавања, те од тога правити капитал, јер се ово издржавање баш зато досуђује, да би тужитељица добила потребну негу, а ово се за прошло време не може установити, те је тужитељицу за све прошло време требало са потраживањем одбити.

Како су обе странке са ревизиом делом успеле а делом одбијене то је ревизионе трошкове међу странкама, требало пребити.

У Новом Саду, 24 јуна 1930. године.

* * *

Судска пракса. Поравнање матере склопљено у предмету издржавање свога небрачног детета, не укида захтев према оцу ако сирочадски сто није одобрио то поравнање у интересу малодобног детета. (К. 1236/1914)

Истина је долуше, да мати по правилу није овлашћена, да у својој особи побија ону нагоду, коју је са природним оцем незаконитог детета склопила у питању издржавања свога детета; али ако се установи, да је сирочадски сто изречно ускративши одобрење нагоде наредио да се остваре захтеви незаконитог детета, и на то упута саму матер као татора, није искључено, да уз побијање нагоде сама мати оствари захтев на издржавање детета (К. 601/1901.)

6.

Према пропису §-а 60. зак. чл. XVII 1881. у први разред стечајних потраживања не може се уврстити пореза старија од три године, и ако је она разрезана у три године, које су претходиле отварању стечаја.

(Касац. суд Одел. Б. у НСаду,
Г. 563/1929.)

Решење: Касациони Суд услед ревизионе молбе туженога пресуду Апелационога Суда разрешава и та суд упућује на даљи поступак и доношење нове одлуке у којој се има решити и питање која ће од странака сносити и трошкове ревизионога поступка који се овим за тужитеља установљавају у своти од 700 динара а за туженога у своти од 1600 динара.

Разлози: Против пресуде Апелационога Суда поднео је ревизиону молбу тужени и тражио је да се пресуда промени тужитељ са тужбом преко своте од 2449 динара 59 пара, одбије и осуди да плати трошкове.

Жали се да је Апелациони Суд донео пресуду са повредом материјално-правнога правила када је изрекао да се у први разред стечајних потраживања има уврстити ова пореза која је разрезана током три године, ако је унутар три године које су претходиле отварању стечаја разрезана.

Ова је жалба туженога основана. Према пропису 60. §-а зак. чл. XVII. из год. 1881. у први разред стечајних потраживања има се уврстити она пореза коју презадужени дугује за три године које су непосредно претходиле отварању стечаја. Како, међутим, овај законски пропис не каже, да би се у први разред имала уврстити и пореза старија од три године, ако је она разрезана у три године које су претходиле отварању стечаја, не

може се овај пропис тумачити екстензивно како је то учинио Апелациони Суд.

Како, међутим, Апелациони Суд стање ствари у погледу износа трогодишње порезе није установио, вала је пресуду разрешити и упутити Апелациони Суд на даљи поступак у коме ће му дужност бити, да држећи се горњег стајалишта Касационога Суда установи: колико износи свота порезе коју презадужени дугује за три године које су непосредно претходиле отварању стечаја, те да, пошто ову своту веродостојно, путем исказа од пореских власти установи, донесе нову одлуку.

Расположење у погледу трошкова оснива се на прописима 534. и 508. §§, грађ. п. п.

Нови Сад, 18 марта 1930.

* * *

По новом Стечајном закону (§ 51.) у други ред долазе све јавне дажбине, које су доспеле за време последње три године претварања стечаја.

7.

I. По развијеној пракси само су она ванбрачно рођена деца искључена од правне погодности позаконјења путем накнадног брака, која потичу из браколомства. — II. Браколомство се може установити само онда, ако је прељуба учињена за време заједничког живљења брачних странака и ако је то браколомство послужило разлогом за одвојени живот брачних странака.

(Касац. суд Одељ. Б. у Н. Саду
Г. 644/1930.)

Касациони Суд, Б. Одељење одбија ревизиону молбу туженога те га осуђује да тужитељици на руке правозаступника јој плати у року од 15. дана под претњом принудног извршења у име рев. трошкова 1000. дин. а Држ. Ерару у име таксе за одговор 55 динара 75 пара.

Разлози: Тужени се у својој ревизионој молби жали да је призивни суд погрешно признао озакоњење тужитељице накнадним браком родитеља, јер је тужитељица зачета и рођена у времену када је остављач и природни њен отац био у законитом браку с другом женском, те је према томе тужитељица зачета у браколомству и у времену када је између њезиних природних родитеља постојао брачни ништавни разлог (постојећи законити брак оца), а обе ове околности по важећим правним правилима искључују озакоњење накнадним браком природних родитеља.

Жалба није основана.

Према развијеној правној пракси искључена су од повластица позакоњења путем накнадног брака родитеља само она у ванбрачном односу рођена деца, која потичу из браколомства, који случај да постоји има се недвојбено доказати.

Према сталној судској пракси пак браколомство је почињено само онда, ако је прељуба учињена за време када је бар једна од странака фактично живела у брачној заједници.

Према томе не постоји случај браколомства ако је странка која је у законитом браку, стално одвојено живела од свога брачног друга.

Како је пак према неспорном стању ствари у времену зачећа и рођења тужитељице остављач и њен природни отац већ око 3 године одвојено живео од своје законите жене, од које је касније и развенчан, то је призивни суд умесно установио да за тужитељицу не постоји запрека позакоњења путем накнадног брака.

Стога је ваљало ревизиону молбу као неосновану одбити и туженога у смислу 425. §-а г. п. п-а на снажање и ревизионих трошкова осудити.

Нови Сад, 3 јула 1930.

* * *

Судска пракса. Само по себи из те околности, што се мати небрачног детета удала после рођења дечијег, још не излази позакоњење небрачног детета путем накнадног брака, ако тек муж није изречно изјавио ову своју вољу и намеру (К. 174/1904).

Накнадним браком родитеља позакоњена небрачна деца ступају у породичну везу, и уживају иста права, која имају деца рођена у законитом браку, али само од дана, кога су родитељи склопили брак (К. 10-976/1915.); према томе не могу тражити нужни део из оне имовине, коју је њихов отац преписао на своју унучад из законитог брака, пре њихова позакоњења путем накнадног брака (К. 379/1922).

8.

I. Телад као приплод припадају власнику краве. — II. По §-у 369. Гпп. у случају допуне доказа, суд према приликама парнице по свом нахођењу одлучује коју ће од странака припустити заклетви. — III. Да би обавеза била солидарна, треба да је за извесни случај закон као такву предвиђа, или да је солидарност уговорена.

(Касациони Суд Одељење Б. у Н. Саду, бр. Г. 112/1927.)

9.

Саме матере могу тражити позакоњење своје ванбрачне деце по §-у 134. тач. 3. грађ. зак. и чл. 144. Правила о поступању у неспор. делима — владаочевом милошћу, и та позакоњена деца имају носити презиме, које ће добијати од имена своје матере.

(Из Опште Седнице Касационог Суда у Београду 1. јануара 1927.)

10.

I. На територији на којој је у крепости Аустр. Грађ. Законик за дугове умрлога одговара

маса, односно лица, која су оставину наследила, односно која су дала изјашњење, да се примају наследства по умрломе. — II. Чл. 39. Одељ. IV. Привр. закона о ликвидацији мораторног стања даје права ликвидационој Банци, да и без пресуде врши попис и продају дужниковог имања само по признатим тражбинама, а за непризнате, има да се сачека најпре пресуда по поднесеној тужби (Одељ. V.) — III. Намирно извршење може се спровести само на основу извршиве јавне исправе, које су побројане у §-у 31. зак. чл. LIV: 1912., а не и сваке друге јавне исправе.

Касациони Суд Одељење Б) у Н. Саду
бр. Вп. 590/1927.)

11.

Ревизиона молба се има одбацити (§. 527. Тпт), ако молилац у њој није навео због којих повреда прописа напада пресуду, и у чему се састоји та повреда.

(Касац. суд у Н. Саду.
Д. 1258/1930.)

Касациони Суд ревизиону молбу тужених на основу §-а 529. г. п. п. одбацује по службеној дужности, јер иста не одговара прописима §-а 527. г. п. п. Наиме, тужени су у својој писменој ревизионој молби тражити да се пресуда Апелационог Суда како из формалних тако из материјалних разлога промени, тужитељица са својом тужбом одбије и пресуди на снашање свију трошкова, наводећи да ће своје разлоге поднети накнадно или пак усмено на расправи.

Како дакле тужени у својој ревизионој молби нису навели због којих повреда формалних и материјалних прописа нападају призивну пресуду и у чему се састоји повреда тих прописа, пошто, нису нарочито означили чињенице, које би служиле за основ нападања другостеп. пресуде ревизијом, те пошто се према томе, из целокупне садржине ревизионе молбе не може извести основ нападања (527. §. тач. грпп.) то њихова ревизиона молба никако не одговара пропису 3. тачке §-а 527. г. п. п., па је исту на основу напред цитираног законског наређења ваљало одбацити по службеној дужности.

Пошто тужиља у ревизионом поступку није имала никаквих трошкова то се установљење ових мимоилази у Новом Саду, -1 јула 1930. године.

* * *

Горње правило важи за формалне повреде. У погледу материјалних повреда, довољно је, ако молилац ревизије наведе, да је призивни суд повредио материјално право, а ревизионом суду спада у дужност, да утврди: да ли је повређено и које материјално правно правило.

12.

Куповање велике количине јабука у сврху даљег продавања јесте трговачки посао. Ако је купопродаја у смислу §-а 268. Тргов. закона, трговачки посао, дужници одговарају солидарно.

Апелациони Суд у Н. Саду, као ревиз. суд.
бр. Г. I. А. 1874/1924.)

13.

Ако купљена роба не одговара уговорним или законским особинама, купац има право, да од уговора одустане или да тражи снижење цене. — Ако је продавац враћену робу другоме

продао, купцу припада право на повратак куповине без обзира на то, да ли је роба била добра или не.

(Одељ. Б., беогр. Касац. Суда у Н. Саду,
Г. 719/1929.)

Касациони суд ревизионој молби тужитеља места даје, пресуду Апелационог суда преиначује тако, да туженога обвезује да тужитељу у року од 15 дана под претњом оврхе, у име повратка куповине плати 11.000 дин. (једанаест хиљада динара) а у име накнаде за трошкове подвоза 2.399 динара (две хиљаде три стотине деведесет и девет динара) те на ове своте 5% камате од 19 маја 1923 године.

Обвезује туженога да тужитељу, у руке његовога правозаступника, плати, у року од 15 дана под претњом извршења, у име првостепених трошкова 2645 дин. (две хиљаде шест стотина и четрдесет и пет) у име признаних 465 дин. (четири стотине шездесет и пет), а у име ревизионих трошкова 1580 дин. (хиљаду пет стотина и осамдесет динара).

Разлози: Против пресуде Апелационога суда поднео је ревизиону молбу тужитељ и тражио је да се пресуда промени, тужби места да и тужена осуди да плати трошкове. Жали се да је пресуда донесена са повредом формално-правних и материјално правних правила.

Жалба је основана. Према пропису 348 §-а зак. чл. XXXVII из год. 1875 ако купљена роба не одговара уговорним или законским особинама, купац има право да од уговора одустане или да тражи снижење куповине. Према оваком изричном пропису закона, дакле, тужитељ је у конкретном случају имао право, да, тврдећи да строј уговорним условима не одговара, или од уговора одустане или да тражи снижење куповине. Тужитељ је тужбом тражио повратак куповине и накнаду под-

Сл. д. сп/340

Господину

Претседнику Окружног суда

У последње сам време запазио, да Претседници односно Старешине подручних судова подносе овом Претседништву молбе грунтовних приправника ради одређења рока за полагање грунтового испита, и ако те молбе нису довољно инструкисане. Последица тога је, да се кандидати накнадно морају позивати, да поднесу прилоге односно податке који недостају, што изазива сувишну преписку, и знатан губитак времена.

Да се оваки случајеви у будуће не би понављали, упозоравам г. г. претседнике Окр. судова односно старешине Среских судова, да је полагање грунтового испита нормирано у Уредби о грунтовном испиту на територији Баната, Бачке и Барање, од 16. фебруара 1921. г. бр. 6465 (Саопштена у Збирци закона, министар. наредба и уредаба књ. III. стр. 148.) По овој Уредби кандидат у поднесеној молби ради припуштања грунтовном испиту, мора доказати: 1.) да је држављанин Краљевине Југославије; 2.) да је свршио четири разреда гимназије, реалке или грађ. школе; 3.) да је код грунтовой власти био најмање једну годину у пракси, и да у грунтовном скицирању има потребну спрему; 4.) да влада потпуно службеним језиком Краљевине Југославије и 5.) да је положио манипулативни испит.

Умољавам г. г. председнике односно старешине, да по пријему молбе исту одма прегледе, па у колико она није прописно инструкисана, од молиоца одма затраже потребне прилоге и податке, па тек тако са свима прилозима прописно снабдевену молбу поднесу овом Претседништву на надлежно решавање.

Умољавам г. г. Претседнике Окружних судова, да изволе овај мој распис доставити и г. г. Старешинама подручних им Среских судова, ради придржавања.

О учињеном има ми се поднети извештај у року од 15 дана.

Нови Сад, 28 октобра 1930 год.

Др. Никола Игњатовић, с. р.
Претседник Апелационог суда у Новом Саду.